

Hoogheemraadschap van
Rijnland

projectnummer: 01.00013/006

Ontwerp-projectplan
Kadeverbetering
Wilsveen/Voorweg fase I
op basis van artikel 5.4 van de Waterwet

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
1. Inleiding	4
2. Projectomschrijving	4
2.1 Aanleiding, kader en doel.....	4
2.2 Projectgebied	4
2.3 Waarom een projectplan?	4
2.4 Achtergronddocumentatie en onderbouwing kadeverbeteringsontwerp	5
2.4.1 Uitgevoerde onderzoeken	5
2.4.2 Nog uit te voeren onderzoeken	6
2.4.3 Het ontwerp van de kadeverbetering	6
3. Beleidskader	7
3.1 Beleid provincie	7
3.2 Beleid Rijnland	7
3.3 Beleid gemeente.....	8
3.3.1 Bouwen van een bouwwerk (Wabo, artikel 2.1 sub 1 onder a).....	8
3.3.2 Strijdig gebruiken (Wabo, artikel 2.1 sub 1 onder c)	9
3.3.3 Slopen van een bouwwerk in een beschermd stadsgezicht (Wabo, artikel 2.2 sub 1 onder c)	10
3.3.4 Houtopstand vellen (Wabo, artikel 2.2 sub 1 onder g)	10
4. Beschrijving van het werk	11
4.1 Basis uitvoering	11
4.2 Maatwerk	12
4.2.1 Kistdammen en damwanden	12
4.2.2 Flora	12
4.2.3 Fauna.....	12
4.2.4 Wasstoepen.....	12
4.3 Duurzaamheid	12
5. Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd	13
6. Uitvoering, consequenties voor derden en beperking nadelige effecten ...	13
6.1 Afstemming met omgeving.....	13
6.2 Vergunningen, ontheffingen.....	14
6.3 Milieueffecten	14
6.4 Impact op de omgeving en beperking nadelige effecten	14
6.5 Beheersmaatregelen.....	15
6.6 Verwijderen objecten.....	16
6.7 Schadevergoeding en nadeelcompensatie.....	16
7. Besluitvormingsprocedure	17
8. Bijlagen	18

Samenvatting

Hoogheemraadschap van Rijnland heeft geconstateerd dat de regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg in Zoetermeer verbeterd moet worden. Dit betekent dat de waterschappen de taak hebben de regionale waterkeringen zo in te richten en te beheren dat de keringen voldoen aan de in de provinciale verordening vastgelegde veiligheidsnorm.

Het beheergebied van Hoogheemraadschap van Rijnland (hierna: Rijnland) telt 1.280 km aan regionale waterkeringen. Met het oog op klimaatontwikkeling, zeespiegelstijging en bodemdaling heeft Rijnland, in opdracht van de provincies Noord-Holland en Zuid-Holland, onderzocht of de regionale waterkeringen binnen zijn beheergebied voldoen aan de IPO-veiligheidsnormen zoals vastgelegd in de provinciale verordeningen. De waterkeringen zijn hierbij onderzocht op hoogte, sterkte en stabiliteit. Uit dit onderzoek bleek dat onder andere de regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg in de gemeenten Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg niet voldoet aan de vereiste veiligheidsnorm IPO III. De kering is over de gehele lengte afgekeurd op het aspect hoogte. Om ook in de toekomst droge voeten te houden, is het van belang de waterkering te verhogen, mede vanwege de (doorgaande) bodemdaling in het gebied. Voor het borgen van de waterveiligheid dient de kering dan ook verbeterd te worden.

Het kadeverbeteringstraject is gelegen tussen Wilsveen 5 en Vlamingstraat 4. Het traject is opgedeeld in twee fase. Deze staan hieronder afgebeeld. Het voorliggende projectplan heeft betrekking op fase I van het project.

figuur: fasering project

Het kadeverbeteringstraject wordt uitgevoerd binnen de gemeentegrenzen van zowel gemeente Zoetermeer als gemeente Leidschendam-Voorburg.

1. Inleiding

Het Hoogheemraadschap van Rijnland (Rijnland) heeft de taak regionale kaden voldoende veilig te houden: voldoende stevig, voldoende hoog en voldoende breed. Daarvoor heeft Rijnland, op basis van de provinciale Omgevingsverordening het programma Regionale keringen opgezet. Met dit programma zijn in 2020 alle regionale keringen binnen het gebied van Rijnland getoetst en worden ze zo nodig verbeterd. Dit projectplan beschrijft hoe en waarom de kade aan de Wilsveen/Voorweg wordt verbeterd.

2. Projectomschrijving

2.1 Aanleiding, kader en doel

De kaden langs de Wilsveen/Voorweg voldoen niet aan de normering die de provincie heeft opgesteld. Het doel van de kadeverbetering is om de bescherming van de polder weer op het vereiste niveau te brengen. Deze doelstelling is opgenomen in artikel 2.1 van de Waterwet. De formulering van deze doelstelling en het feit dat een projectplan op basis van artikel 5.4 van de Waterwet een beschrijving dient te bevatten van de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk, maakt dat in dit projectplan verder wordt gekeken dan alleen het waterkeringsbelang.

2.2 Projectgebied

De regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg strekt zich uit over een lengte van circa 5 kilometer en is gelegen in twee gemeentes: Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. De kering is gelegen aan de noordzijde van de Molenvaart/Voorwegwetering. Ten behoeve van de uitvoering is de kering opgesplitst in twee delen/fases, waarbij de spoorlijn aan de rand van Zoetermeer grofweg de scheiding vormt.

Het westelijk deel van de kering (fase 1, circa 2.580 meter) is gelegen in het buitengebied ten westen van de kern Zoetermeer, langs de Molenvaart, en begint tussen de adressen Wilsveen 3 en 5 in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Ter hoogte van Voorweg 232, waar de Wilsveen overgaat in de Voorweg, is het traject gelegen in de gemeente Zoetermeer. Het westelijk deel omvat de Wilsveen en de Voorweg tot aan de kruising met de spoorlijn. Ter hoogte van de spoorlijn gaat de Molenvaart over in de Voorwegwetering en begint het oostelijk deel van de kering (fase 2, circa 2.640 meter). Het oostelijk deel is gelegen in de bebouwde kom van Zoetermeer en volgt de Voorwegwetering tot aan de brug nabij het adres Vlamingstraat 2.

Dit project plan is gericht op fase I van het project. Dit betreft dus het hierboven beschreven westelijke deel van de kering.

2.3 Waarom een projectplan?

De Waterwet schrijft in artikel 5.4 voor dat bij de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk (in dit geval de kade) door of vanwege de beheerder (Rijnland) een projectplan vastgesteld dient te worden.

Het projectplan moet tenminste bevatten:

- Een beschrijving van het werk;
- De wijze waarop het werk wordt uitgevoerd en
- De beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk.

Dit projectplan bevat een beschrijving van de hiervoor genoemde 3 punten.

2.4 Achtergronddocumentatie en onderbouwing kadeverbeteringsontwerp

Voorafgaand aan de opstelling van dit projectplan zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken zijn uitgevoerd teneinde op een juiste wijze rekening te houden met alle relevante belangen.

2.4.1 Uitgevoerde onderzoeken

Voor het komen tot een goed onderbouwd verbeterontwerp zijn een aantal onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken gaan in op de omgevingsaspecten, denk hierbij aan natuur, archeologie en niet-gesprongen explosieven en gaan in op technische aspecten, zoals waterveiligheidstoetsingen, variantenonderzoeken en veldinventarisaties.

De volgende onderzoeken zijn uitgevoerd:

- Rinkel, H.M., Bisschop, C. & Steenbergen, J., Toetsrapport Nieuwe Driemanspolder. Toetsen op veiligheid: Nieuwe Driemanspolder. Grondmij Nederland B.V., De Bilt.
- Weinberg, M.J.M. (2020). Stabiliteitsonderzoek Wilsveen 5 en Voorweg 232 te Leidschendam/Zoetermeer. INPIJN-BLOKPOEL Ingenieursbureau, Waddinxveen.
- Weinberg, M.J.M. (2020). Stabiliteitsonderzoek Voorweg 232 en Voorweg 184 te Zoetermeer. INPIJN-BLOKPOEL Ingenieursbureau, Waddinxveen.
- Hendriks, C. (2018). Vooronderzoek CE. Zoetermeer Voorweg/Wilsveen. Kenmerk 1862148-VO-01. AVG, Heijen.
- Kruif, S. de (2019). Historisch bodemonderzoek aan de Molenvaart/Voorwegwetering te Leidschendam/Zoetermeer. Van der Helm Milieubeheer B.V., Berkel en Rodenrijs.
- Kruif, S. de (2019). Diverse bodemonderzoeken aan de Molenvaart/Voorwegwetering te Leidschendam/Zoetermeer. Van der Helm Milieubeheer B.V., Berkel en Rodenrijs.
- Loon, T. van, Janssen, M. & Koppel, A. van der (2019). Dijkversterking Voorweg & Wilsveen. Ruimtelijk kwaliteitskader. BoschSlabbers, Den Haag.
- Vuister, L. (2017). QuickScan kadeverbetering DiRK II (Wet Natuurbescherming), Hoogheemraadschap Rijnland, Leiden.
- Soes, D.M. & Smit, G.F.J. (2019). Kadeverbetering 2017-2021 Hoogheemraadschap van Rijnland. Nader onderzoek 9 kadetrajecten 2019 in het kader van de Wet natuurbescherming. Rapportnr. 19-104, Bureau Waardenburg, Culemborg.
- Veen, S. van der & Korenberg, G. (2019). Plangebied Voorweg te Zoetermeer; gemeente Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg: cultuurhistorisch bureauonderzoek. RAAP, Weesp.
- Veen, S. van der & Korenberg, G. (2019). Plangebied Voorweg te Zoetermeer; gemeente Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg: Inventarisatie historisch landschap en bouwkunst, blad 1 t/m 7. Kaartbijlage 1. RAAP, Weesp.
- Veen, S. van der & Korenberg, G. (2019). Plangebied Voorweg te Zoetermeer; gemeente Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg: Waardering en herkenbaarheid, blad 1 t/m 7. Kaartbijlage 2. RAAP, Weesp.
- Veen, S. van der & Korenberg, G. (2019). Plangebied Voorweg te Zoetermeer; gemeente Zoetermeer en Leidschendam-Voorburg: Catalogus historische bouwkunst. Kaartbijlage 3. RAAP, Weesp.
- Bremer, T.B.J. & Wiel, R. aan de & Aa, H.G. van der & Smit, H.M. (2020). Aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling. Verbetering regionale waterkering Wilsveen/Voorweg. Rho adviseurs voor leefruimte, Rotterdam.
- Groenenwegen, C.C.V. en Mureau, E. (2020). Risico inventarisatie en advies monitoring. Dijkversterking Voorweg en Wilsveen te Zoetermeer (Deel 1). Quattro Expertise B.V., Oosterhout.
- Bourguignon, N. & Brouwer, F.J. (2019). Realisatie vervanging kleine brug aan de Voorweg 214 te Zoetermeer. Resultaten geotechnisch onderzoek. INPIJN-BLOKPOEL Ingenieursbureau, Waddinxveen.
- Docter, J. (2020), Constructieberekening damwand Voorweg 296-204, Adviesburo Docter, Hendrik Ido Ambacht.

- Boogaard. A. (2020) Verslaglegging bewonerswensen. Dijkverbetering Wilsveen/Voorweg fase I. Hoogheemraadschap Rijnland, Leiden.

2.4.2 Nog uit te voeren onderzoeken

Ten tijde van publicatie van het ontwerp-projectplan Waterwet is het nader bodemonderzoek ter plaatse van drie locaties langs de Molenvaart/Voorwegwetering nog niet volledig uitgevoerd. Om per locatie vast te stellen of sprake is van een 'ernstig geval van bodemverontreiniging' dienen drie locaties in het traject te worden afgeperkt. Deze werkzaamheden worden in maart en april 2020 uitgevoerd. Het betreft de volgende locaties:

- Wilsveen 21 te Leidschendam
- Voorweg t.h.v. Stompwijksepad te Zoetermeer
- Voorweg t.h.v. Amerikaweg te Zoetermeer

De mogelijke aanwezigheid van zwaar beschermde en/of rode lijstsoorten is vrij nauwkeurig bekend (aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling). Door een zorgvuldige werkwijze kunnen deze locaties waarschijnlijk worden ontzien. Daarom wordt er in het kader van de Wet Natuurbescherming aanvullend veldwerk en een effectbeoordeling uitgevoerd voor fase I van het dijkverbeteringsproject. Aanvullend zal ook breder gekeken worden naar de (mogelijke) betekenis van het kade traject voor andere bijzondere natuurwaarden, met name rode lijst soorten. Deze werkzaamheden worden in van maart tot en met mei 2020 uitgevoerd.

Indien uit het nader uit te voeren onderzoek blijkt dat een aantasting van de leefgebieden van deze soorten onvermijdelijk blijkt, dan is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming vereist. Met inachtneming van de juiste mitigerende en compenserende maatregelen en gezien de dwingende reden van groot openbaar belang van het project (veiligheid) wordt verwacht dat een eventueel benodigde ontheffing zal worden verleend.

Als laatste wordt er nog een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd om een gespecificeerde archeologische verwachting op te stellen. Daarvoor wordt bekeken of er archeologisch relevante geo(morfo)logische eenheden of archeologische resten in het plangebied aanwezig kunnen zijn. Ook wordt gekeken naar de aanwezigheid van grootschalige bodemverstoringen.

De resultaten van deze onderzoeken worden meegenomen in de aanbesteding van het werk.

2.4.3 Het ontwerp van de kadeverbetering

De in dit projectplan gepresenteerde wijze van uitvoering en beschreven werkzaamheden zijn gebaseerd op een door John Slingerland Infra en BoschSlabbers Landschapsarchitecten opgesteld kadeverbeteringsontwerp. Het ontwerp is opgesteld aan de hand van de volgende documenten:

- Legger waterkeringen;
- Handreiking Ontwerpen & Verbeteren Boezemkaden;
- Leidraad toetsen op veiligheid regionale waterkeringen 2015;
- Rijnlandse SOR systematiek: Deel II – Objectspecifiek;
- Rijnlandse SOR systematiek: Deel III – Locatiespecifiek.

De hierboven genoemde documenten zijn opvraagbaar bij het Hoogheemraadschap van Rijnland.

3. Beleidskader

3.1 Beleid provincie

In de provinciale Omgevingsverordening staat aan welke normen de regionale waterkeringen moeten voldoen. Aan elke regionale waterkering is door de provincie een kadeklasse (of IPO-veiligheidsklasse) toegekend. De indeling is gebaseerd op de economische schade die kan optreden bij het falen van de waterkering en de veiligheid van het achterliggende gebied. De indeling loopt van kadeklasse I tot en met kadeklasse V. Hierbij is klasse V toegekend aan polders met een hoge economische waarde. De kade is ingedeeld in klasse III. De bijbehorende kans op falen voor kadeklasse III is 1/100 jaar.

3.2 Beleid Rijnland

Rijnland zorgt al eeuwenlang voor de (water)veiligheid in zijn gebied en is verantwoordelijk voor de zorg van de waterkeringen. Momenteel en in de toekomst krijgen factoren als klimaatontwikkeling, zeespiegelstijging en bodemdaling grote invloed op deze veiligheidstaak. Door bevolkingsgroei neemt de druk op de schaarse ruimte binnen Rijnland toe. Waterkeringen worden niet alleen meer gebruikt voor veiligheid, maar steeds vaker ook voor andere functies zoals wonen, werken en infrastructuur.

Om veiligheid te bieden tegen overstromingen en ter bescherming van onder meer de daarbij behorende waterkeringen hanteert Rijnland een Keur met gebods- en verbodsbepalingen. Onder voorwaarden is het mogelijk om met een watervergunning vrijstelling van de verbodsbepalingen te geven. Het waterkeringenbeleid van Rijnland is vastgelegd in de Nota Waterkeringen uit 2010.

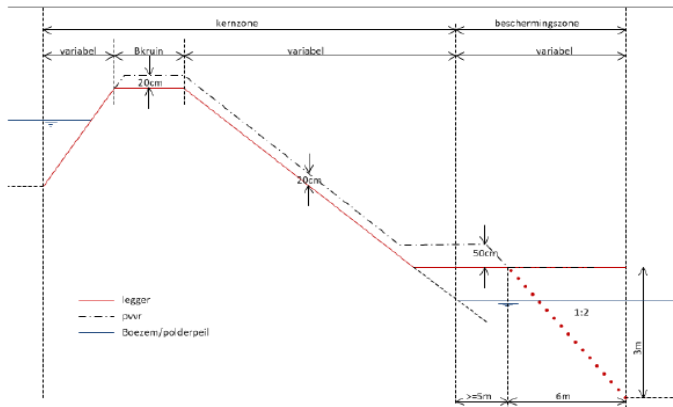
Op grond van dit beleid is de hoofddoelstelling van het beheer van de waterkeringen: *het op het vereiste niveau brengen en houden van de waterkerende functie van de regionale en primaire keringen, nu en in de toekomst en met oog voor andere belangen. Deze hoofddoelstelling kan uitgesplitst worden in de volgende subdoelstellingen:*

1. Veilige keringen;
2. Toekomstvaste keringen;
3. Met waar mogelijk medegebruik.

Onder veilige keringen (1) verstaat Rijnland keringen die voldoen aan de voor die kering geldende normen en die inspecteerbaar en onderhoudbaar zijn. Bij toekomstvaste keringen (2) staan robuuste waterkeringen en adaptief beleid centraal. Robuust wil zeggen dat in het ontwerp rekening wordt gehouden met toekomstige ontwikkelingen en onzekerheden, zodat er een kadeverbeteringsontwerp ontstaat dat tijdens de planperiode blijft functioneren zonder ingrijpende en kostbare aanpassingen en dat tevens uitbreidbaar is, indien dat economisch verantwoord is. Uitgangspunt is dat keringen niet vaker dan eens in de dertig jaar verbeterd hoeven te worden. Adaptief beleid vertaalt zich voor waterkeringen in het maken van ruimtelijke reserveringen.

Naast het garanderen van veilige en toekomstvaste keringen wil Rijnland in zijn beleid ook ruimte geven voor medegebruik (3), zoals voor recreatie. Het ruimte geven voor medegebruik is alleen mogelijk indien dit de vereiste waterkerende functie van de waterkering en de onderhoudsmogelijkheden nu en in de toekomst niet aantast.

De 'legger regionale keringen' van Rijnland beschrijft de zonering van een waterkering. Deze zonering bestaat onder andere uit een kernzone en een beschermingszone (zie figuur 2). Eveneens bevat een kering een profiel van vrije ruimte (pvvr).

figuur: Zoning van de waterkering

Ter bescherming van de waterkering zijn voor de verschillende zones en het profiel van vrije ruimte regels opgesteld in de Keur van Rijnland.

3.3 Beleid gemeente

De kade ligt in de gemeente Leidschendam-Voorburg en Zoetermeer. Ter plaatse van de waterkering zijn de aspecten archeologie, cultuurhistorie, landschappelijke kwaliteit en ecologie van groot belang. In artikel 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht zijn activiteiten opgenomen waarvoor in beginsel een omgevingsvergunning nodig is om ze uit te kunnen voeren. Vanwege de ligging is een omgevingsvergunning met de volgende activiteit aangevraagd:

3.3.1 Bouwen van een bouwwerk (Wabo, artikel 2.1 sub 1 onder a).

Onderdeel van de dijkverbetering is het plaatsen van kistdammen, damwanden en bruggen.

De damwanden zijn constructies voor het overbruggen van een terreinhoogteverschil van niet meer dan 1 m die niet hoger zijn dan het aansluitende afgewerkte terrein (Bor, bijlage II, hoofdstuk II, artikel 2, aanhef en onder lid 13). Dit artikel is echter niet van toepassing omdat er ter plaatse van de locatie waar damwanden worden aangebracht sprake is van een beschermd stadsgezicht (Bor, bijlage 2, hoofdstuk V, artikel 4a). Daarom maken de damwanden onderdeel uit van de aanvraag omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen.

De kistdammen zijn vanwege hun breedte hoger dan het aansluitende terrein. De 'binnenzijde' (zijde van de kistdam gelegen aan het binnentalud) is immers hoger dan het aansluitende terrein (de voortuin). Daarom maken ook de kistdammen onderdeel uit van de aanvraag tot omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen.

De te vervangen bruggen zijn gelegen binnen het beschermd stadsgezicht van gemeente Zoetermeer. Ook voor de bruggen maken daarom onderdeel uit van de aanvraag tot omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen.

3.3.2 Strijdig gebruiken (Wabo, artikel 2.1 sub 1 onder c)

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Binnen de gemeentegrenzen van gemeente Leidschendam-Voorburg is de dijkverbetering gelegen in het gebied waar de 'Beheersverordening 2017 Leidschendam-Voorburg' van toepassing is. Het betreft 'beheersgebied Nieuwe Driemanspolder' met als geldend bestemmingsplan 'Nieuwe Driemanspolder 2009'. De dijkverbetering loopt over de enkelbestemmingen 'Wonen', 'Agrarisch met Landschappelijke waarden', 'Agrarisch' en 'Bedrijf'. Op deze enkelbestemmingen rust ook de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering'. De gronden zijn secundair bestemd voor de genoemde enkelbestemmingen (artikel 21.2). De dijkverbetering is dus niet in strijd met de genoemde enkelbestemmingen.

Wel is op basis van de enkelbestemming 'Agrarisch met Landschappelijke waarden' vastgelegd dat een omgevingsvergunning uitsluitend kan worden verleend indien de werkzaamheden noodzakelijk zijn voor een doelmatig gebruik van de gronden, er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de ruimtelijke kwaliteit en er bovendien geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de cultuurhistorische en archeologische waarden van het terrein (artikel 4.11).

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken (Stabiliteitsonderzoek, archeologisch onderzoek en het Ruimtelijk Kwaliteitskader) is aangetoond dat de werkzaamheden noodzakelijk zijn, er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de ruimtelijke kwaliteit en er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de cultuurhistorische en archeologische waarden van het terrein.

Gemeente Zoetermeer

Binnen de gemeentegrenzen van gemeente Zoetermeer is de dijkverbetering gelegen in het gebied waar bestemmingsplannen 'Voorweg IV', 'Buytenpark Noord West Herziening 2000', 'Buytenpark Noord West', 'Verlengde Amerikaweg', 'Recreatiegebied Noord West'en 'Voorweggebied 2001' van toepassing zijn. Daarnaast is er een ontwerpbestemmingsplan opgesteld (Voorweg 2017). Deze is ten tijde van de opstelling van dit projectplan nog niet vastgesteld. Ook is er geen voorbereidingsbesluit genomen.

De diverse bestemmingplannen hebben gemeen dat op alle enkelbestemmingen ook een vorm van de dubbelbestemming 'Waterstaat – Waterkering' rust. Alle gronden hiermee secundair bestemd voor de in het van toepassing zijnde bestemmingsplan genoemde enkelbestemmingen. De dijkverbetering is dus niet in strijd met de in het van toepassing zijnde bestemmingsplan genoemde enkelbestemmingen.

Wel is in elk bestemmingsplan een vorm van de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie' van toepassing. De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn mede bestemd voor de bescherming en veiligstelling van archeologische waarden. Daarnaast worden in elk bestemmingsplan de cultuurhistorische en landschappelijke waarden van het gebied beschermd middels een vorm van de dubbelbestemming 'Waarde - Beschermd Stadsgezicht'. Op basis van deze dubbelbestemming worden eisen gesteld aan het 'bouwen' en het ophogen van gronden en aanleggen van beschoeiingen en kaden.

Op basis van de uitgevoerde onderzoeken (Archeologisch onderzoek en het Ruimtelijk Kwaliteitskader) is aangetoond dat er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de ruimtelijke kwaliteit en er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de cultuurhistorische en archeologische waarden van het terrein. In fase I van de dijkverbetering worden bovendien geen beeldbepalende panden en objecten, zoals opgenomen in Staat van Beeldbepalende panden en objecten', gesloopt. De in het

kadetraject opgenomen historisch wassteigers worden in het werk in ere hersteld. Zie hiervoor het Ruimtelijk Kwaliteitskader en de bij de aanvraag behorende technische tekeningen.

3.3.3 Slopen van een bouwwerk in een beschermd stadsgezicht (Wabo, artikel 2.2 sub 1 onder c)

De Voorweg is sinds 2006 aangewezen als gemeentelijk beschermd stadsgezicht, omdat de Voorweg het best bewaarde polderlint in Zoetermeer is. Onderdeel van het dijkverbeterplan is het slopen (verwijderen) en herplaatsen van drie bruggen. Het slopen en herplaatsen van deze bruggen is noodzakelijk omdat de dijkverbetering ter plaatse van deze bruggen anders niet uitgevoerd kan worden (algemeen belang van de waterveiligheid). Bovendien wordt door het vervangen van de bruggen de doorstroomcapaciteit van de Voorwegwetering vergroot. Dit is van belang voor het waterbeheer in het gebied.

Geen van deze bruggen is opgenomen in de Staat van Beeldbepalende panden en objecten. In het Ruimtelijk Kwaliteitskader is een onderbouwing opgenomen voor de kwaliteitseisen aan de nieuw te plaatsen bruggen.

3.3.4 Houtopstand vellen (Wabo, artikel 2.2 sub 1 onder g)

Gemeente Leidschendam-Voorburg

In artikel 4:10 van de Algemene plaatselijke verordening Leidschendam-Voorburg is aangegeven dat in het projectgebied zonder vergunning geen houtopstanden mogen worden geveld. Er is sprake van een houtopstand als de stam op een hoogte van 1,3 meter een stamomtrek heeft van meer dan 50 cm (artikel 4.10, lid 1 onder a).

Gemeente Zoetermeer

Het hele plangebied van de dijkverbetering maakt onderdeel uit van een 'Beschermd straatbeeld' (bron: kaart bomenbestand Zoetermeer). In artikel 4:10 van de APV is aangegeven dat in dit gebied zonder vergunning geen houtopstanden mogen worden geveld. Er is sprake van een houtopstand als de stam een doorsnede heeft van 10cm.

Nadere onderbouwing

Ten behoeve van de dijkversterking zijn alle houtopstanden in het traject geïnventariseerd door deskundigen van 'BoschSlabbers landschapsarchitecten'. Deze inventarisatie maakt integraal onderdeel uit van het Ruimtelijk Kwaliteitskader. Daarnaast is in het Ruimtelijk Kwaliteitskader een ontwerpprincipes opgenomen voor de omgang met houtopstanden binnen het dijkverbeteringsproject.

In de Keur Rijnland 2015 is opgenomen dat er op het buitentalud en de kruin van de dijk uitsluitend bomen met een hoogte van maximaal twee meter mogen staan. In het buitentalud mogen uitsluitend bomen met een hoogte van maximaal vijf meter staan, mits voldaan wordt aan de algemene regel met meldplicht en maatwerk (artikel 3.2, tweede lid, sub p). Alle bomen die niet aan dit criterium voldoen zijn vergunningplichtig. Voor geen van de in het kadetraject opgenomen bomen die niet voldoen aan deze voorwaarde is een vergunning verleend. Deze staan hier geredeneerd vanuit de Keur van Rijnland dus illegaal.

De bomen die via maatwerkvoorschriften niet behouden kunnen worden, moeten worden gekapt in het kader van het gevaar dat zij vormen voor de openbare veiligheid. Een boom die omwaait kan de dijk bijvoorbeeld ernstig verzwakken. Binnen het kadeproject zullen geen monumentale of zeer waardevolle bomen worden geveld. Daarnaast zal voor

herplant van bomen worden gezorgd, voor zover dit toegevoegde waarde heeft voor het behoud en de versterking van het beschermd stadsgezicht. Op de bij dit projectplan behorende technische tekeningen is per te vellen boom aangegeven in welke mate wordt gezorgd voor herplant.

4. Beschrijving van het werk

De regionale waterkering langs de Wilsveen/Voorweg is uitsluitend afgekeurd op het aspect 'hoogte'. De stabiliteit van de kering voldoet aan de gestelde normen (zie de uitgevoerde stabiliteitsonderzoeken van . INPIJN-BLOKPOEL Ingenieursbureau).

4.1 Basis uitvoering

Met betrekking tot de uitvoering van de verbetering gaat de voorkeur van Rijnland uit naar verbetering door middel van grondwerk, waarbij het huidige profiel van de kering daar waar mogelijk wordt gehandhaafd. De benodigde grond voor de ophoging wordt van buitenaf aangevoerd. Verbetering door middel van ophoging heeft de minste invloed op de beleving en op de (potentieel) aanwezige flora en fauna. Echter, gezien de uiteenlopende situaties langs de Wilsveen/Voorweg, met name bij erven van woningen en bedrijven, is het noodzakelijk per locatie een maatwerkoplossing te ontwerpen die rekening houdt met de benodigde hoogte en technische randvoorwaarden, maar ook met de beschikbare ruimte, te beschermen (monumentale) gebouwen en bomen en andere objecten.

Ter plaatse van de waterkering zijn de aspecten archeologie, cultuurhistorie, landschappelijke kwaliteit en ecologie van groot belang. Ten behoeve van het borgen van de landschappelijke, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarden van de kering en omgeving is door BoschSlabbers een ruimtelijk kwaliteitskader opgesteld. De leidende ontwerpprincipes hierbij zijn:

- een zo zacht mogelijke kade met natuurlijke oevers en groene taluds;
- behoud van het gevarieerde gebruik van de kering;
- behoud (en versterking) van het beplante karakter van de kering;
- behoud en versterking van de kering als doorgaand ecologisch lint;
- zodanige inpassing van het (water)erfgoed dat het zijn verhaal kan blijven vertellen;
- behoud bestaande bruggen.

De uiteenlopende situaties langs de Wilsveen/Voorweg maakt dat één generieke oplossing voor de ophoging van de gehele kering niet mogelijk is. Rijnland heeft daarom op basis van het ruimtelijk kwaliteitskader en de beschikbare technische maatregelen per kadastraal perceel bepaald wat de beste oplossing is voor het uitvoeren van de verbetering. Voor het overgrote deel van fase 1 geldt dat de verbetering van de kering gerealiseerd kan worden door middel van ophoging, al dan niet met beschoeiing. De kering wordt in fase 1 met gemiddeld 30 centimeter opgehoogd. Daarnaast wordt in totaal 803 m aan bestaande beschoeiing vervangen en 243 m aan nieuwe beschoeiing aangelegd. Dit betekent in totaal 1.046 m aan nieuwe beschoeiing.

De te vervangen beschoeiing is noodzakelijk voor de uitvoeringsfase van de dijkverbetering, maar draagt niet bij aan de stabiliteit van de waterkering. Na afronding van de dijkverbeteringswerkzaamheden is de perceeleigenaar verantwoordelijk voor het onderhoud van de te vervangen of te plaatsen beschoeiing (Legger regionale keringen en Keur Rijnland 2015, artikel 2.2.4).

4.2 Maatwerk

Gezien het hierboven beschreven bijzondere karakter van de omgeving, wordt ook veel maatwerk toegepast.

4.2.1 Kistdammen en damwanden

Ter plaatse van Wilsveen 21-29 wordt over een lengte van 29,4 m een nieuwe kistdam geplaatst. Ter plaatse van Wilsveen 47-59 wordt over een lengte van 45,28 m de bestaande kistdam vervangen door een nieuwe kistdam. Ter plaatse van de Voorweg 212-216A wordt de bestaande voetgangersbrug vervangen en de bestaande beschoeiing vervangen door een kistdam. Ter plaatse van de Voorweg 196-204 worden de twee bestaande bruggen vervangen en over een lengte van 45 m een nieuwe stalen damwand geplaatst. De dijkverbetering is hier zo intensief, dat deze niet uitgevoerd kan worden zonder ook de bruggen te vervangen. Door het toepassen van de kistdammen en damwanden wordt de historische bebouwing op deze percelen beschermd, zonder dat afbreuk wordt gedaan aan de bouwkundige en esthetische kwaliteit van de bebouwing.

4.2.2 Flora

Bij deze werkzaamheden worden alle zeer waardevolle (monumentale) bomen behouden. Omdat het project gelegen is in een 'beschermd stadsgezicht' en een 'beschermd straatbeeld' worden ook de overige bomen zoveel mogelijk behouden. Criteria voor de omgang met de bomen zijn te vinden in het ruimtelijk kwaliteitskader. Deze sluiten aan bij de richtlijnen voor bomen zoals genoemd in 'Nota Waterkeringen 2013'. De te behouden bomen zijn gezond en vormen geen onevenredig veiligheidsgevaar. Vermeldingswaardig zijn de grote bomen ter plaatse van Wilsveen 5, Wilsveen 9-11 en Voorweg 230A die worden behouden door de dijk achter de bomen langs te laten lopen. Het behoud van bestaande bomen tijdens het kadeverbeteringswerk betekent niet dat de bomen daarmee voor de rest van hun levensduur in stand kunnen worden gehouden. Veranderende omstandigheden kunnen aanleiding zijn om de bomen alsnog te (doen laten) verwijderen.

De oevers worden zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd (zoveel mogelijk zonder beschoeiing of met onderwaterbeschoeiing). Bij een aantal kistdammen zal een floramat worden aangebracht, waarop waterplanten kunnen groeien. Ook wordt waar mogelijk een bloemrijke oever gerealiseerd.

4.2.3 Fauna

De oevers worden zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd (zoveel mogelijk zonder beschoeiing of met onderwaterbeschoeiing). Bij de harde kadeonderdelen worden fauna uittredeplaatsen (eendentrappen) geplaatst. Bomen met jaarrond beschermde nesten worden niet gekapt.

4.2.4 Wasstoepen

Vanuit het oogpunt van cultuurhistorie worden alle bestaande wasstoepen in fase I in ere hersteld. Hiervoor is een speciale constructie bedacht, die ervoor zorgt dat de wasstoepen weer duidelijk zichtbaar in het landschap worden opgenomen.

4.3 Duurzaamheid

Bij de uitvoering van de verbetering wordt, ter voorkoming van diffuse verontreinigingen van het oppervlakte- en grondwater, gebruik gemaakt van duurzame, niet-uitloogbare materialen. Zo wordt voor de beschoeiingen enkel FSC-gekeurd hout van duurzaamheidsklasse 1 gebruikt. Bovendien heeft de verbetering tot doel de waterkering voor de lange termijn aan te passen in de vorm van voldoende hoogte voor de komende

15 à 20 jaar en voldoende stabiliteit voor 30 jaar. De verbetering van de waterkering langs de Wilsveen/Voorweg draagt daarmee positief bij aan het verduurzamen van het watersysteem.

5. Wijze waarop het werk wordt uitgevoerd

In 2020 zal worden gestart met de verbetering van fase 1. Voor de aanlegfase is een bepaald ruimtebeslag nodig en divers materieel. Ook moet de klei en andere materialen worden aangevoerd met vrachtwagens of tractoren. Verwacht wordt dat de extra verkeersbewegingen per dag beperkt zijn. Wellicht zal op enkele locaties de weg tijdelijk gedeeltelijk worden afgezet, maar dit zal niet tot structurele files leiden.

De aanvulling van gemiddeld 0,35 m klei kan in één slag worden aangelegd. Om de kruin van de kering zoveel mogelijk te ontlasten, wordt het materiaal zoveel mogelijk via het water of (met rijplaten) via de teen van de waterkering vervoerd naar de plek waar het wordt aangebracht.

De fasering en doorlooptijd kunnen tijdens de uitvoering nog veranderen. Dit is bijvoorbeeld afhankelijk van de volgende factoren:

- Werkelijk verloop van het zettingsgedrag van de ondergrond als gevolg van grondaanvullingen (wordt gemeten tijdens de uitvoering);
- De voorgenomen werkwijze en interne capaciteit van de gecontracteerde aannemer.
- Weersomstandigheden die de uitvoering bespoedigen of vertragen;
- Restricties voortvloeiend uit vergunningen en ontheffingen.

6. Uitvoering, consequenties voor derden en beperking nadelige effecten

6.1 Afstemming met omgeving

De uitvoering van de kadeverbetering zorgt in de openbare ruimte voor enige overlast (geluid, verkeerhinder, beperkte bereikbaarheid etc.). Daarnaast kunnen particulieren hinder ondervinden van het feit dat Rijnland op eigendommen van particulieren werkzaamheden uitvoert. Daarom zijn de werkzaamheden in een vroeg stadium afgestemd met de gemeente Leidschendam-Voorburg en gemeente Zoetermeer, de provincie Zuid-Holland en particulieren. Tevens is overleg gevoerd met de nutsbedrijven en andere belanghebbenden.

Een aantal feiten op een rij:

- In december 2018 zijn omwonenden via een brief geïnformeerd over de start van de voorbereidingen;
- Op 2 april 2019 heeft er een bewonersavond plaatsgevonden waarin de voorbereiding van het project is toegelicht;
- In april en mei hebben er 50 keukentafelgesprekken plaatsgevonden. In totaal zijn er ruim 500 vragen en wensen doorgegeven. In juni 2019 zijn al deze wensen schriftelijk beantwoord;
- In de voorbereidingsperiode is vier keer afstemmingsoverleg gevoerd met de ambachtsheer van Zoetermeer;
- In juli 2019 is het ruimtelijk kwaliteitskader en het schetsontwerp op een bewonersavond gepresenteerd;
- Tijdens het ontwerptraject zijn er vier ontwerp ateliers georganiseerd om een zo goed mogelijk inpassing van het ontwerp direct te bespreken met de bewoners van bepaalde percelen. Daarnaast zijn acht bewoners opnieuw bezocht om nadere uitleg te geven over de gemaakte keuzes in het ontwerp;
- In december 2019 zijn alle bewonerswensen en vragen opnieuw beantwoord aan de hand van de nieuwste stand van zaken;

- Op 22 januari 2020 is het voorlopig ontwerp gepresenteerd tijdens een bewonersbijeenkomst;
- Eens in de twee maanden is er een nieuwsbrief verzonden waarin bewoners kennis konden nemen van de laatste stand van zaken.

6.2 Vergunningen, ontheffingen

Voor de kadeverbetering is een aantal toestemmingen benodigd. Dit zijn:

- Omgevingsvergunning met de activiteiten: Bouwen van een bouwwerk (geen gebouw zijnde), strijdig gebruiken, slopen beschermd stadsgezicht, vellen van een houdopstand;
- Vergunning Wet lokaal spoor (werken in veiligheidszone spoorlijn);
- Sloopmelding;
- Watervergunning voor het aanleggen van drie nieuwe bruggen;
- Een ontheffing van de Algemene Plaatselijke Verordening. Deze is aan te vragen door de aannemer;
- Een ontheffing van de wegenverkeerswet (i.v.m. aan- en afvoer van materieel en materialen). Deze ontheffing is aan te vragen door de aannemer.

6.3 Milieueffecten

Het verbeteren van waterkeringen kan ingrijpend zijn, zowel voor het watersysteem als voor de (directe) omgeving. Het is daarom van belang om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming te betrekken. Om hier in de praktijk vorm aan te geven is het instrument m.e.r.-beoordeling ontwikkeld.

In opdracht van het Hoogheemraadschap Rijnland heeft het bureau 'Rho adviseurs in leefruimte' een m.e.r. beoordeling uitgevoerd. Uit de door hen opgestelde 'aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling' (kenmerk 300806.20190850) blijkt dat het projectgebied niet is gelegen in kwetsbaar gebied en/of gebied met een beschermde status. Verder leiden de aard en omvang van het project niet tot belangrijke nadelige milieugevolgen, noch in de uitvoeringsfase, noch in de gebruiksfase, mits de reeds in het ontwerp opgenomen mitigerende maatregelen worden uitgevoerd en de randvoorwaarden ten aanzien de uitvoering in de nabijheid van de monumentale bomen in acht worden genomen. Met inachtneming van deze maatregelen is het doorlopen van een volledige m.e.r.-procedure niet noodzakelijk. Hiervoor zal een apart m.e.r.-beoordelingsbesluit worden genomen.

6.4 Impact op de omgeving en beperking nadelige effecten

De realisatie van de kadeverbetering brengt de veiligheid tegen overstromingen weer op orde, maar heeft ook invloed op de omgeving en het medegebruik. Bij de werkzaamheden worden deze overige belangen in het oog gehouden en waar mogelijk worden nadelige effecten van de uitvoering beperkt.

- Ophogingen verstoren mogelijk aanwezige archeologische, cultuurhistorische en/of landschappelijke waarden niet. In het ruimtelijk kwaliteitskader is aangegeven hoe deze waarden een plek krijgen in het project, waardoor ze zelfs zoveel mogelijk worden versterkt.
- Bij de werkzaamheden wordt schade aan aanwezige flora en fauna voorkomen door te werken volgens 'De gedragscode flora- en faunawet voor waterschappen' en de daaruit voortvloeiende werkprotocollen van Rijnland. In die werkprotocollen staat hoe in de praktijk moet worden omgegaan met flora en fauna. Aanvullend daarop worden toegesneden ecologische werkprotocollen gevolgd bij de uitvoering. De oevers worden zo natuurlijk mogelijk uitgevoerd (zoveel mogelijk zonder beschoeiing of met onderwaterbeschoeiing). Bij de harde kadeonderdelen worden zogenaamde eendentrappen geplaatst.

- Er is met nutsbedrijven overlegd om de raakvlakken tussen de kabels en leidingen en de kadeverbetering te inventariseren. Alle kabels en leidingen worden m.b.v. proefsleuven gelokaliseerd. De constructies (zoals beschoeiing, kistdammen, damwanden) worden aangepast op de gelokaliseerde kabels en leidingen.
- Voor het project wordt grond (klei) en ander materiaal naar het werk getransporteerd. Daarnaast is er binnen het werk groot grondverzet. Indien materiaal over de kruin van de kade wordt vervoerd wordt dit gedaan met transport met een lagere tonnage (maximaal aslast van 8 ton) in verband met de lage draagkracht van de ondergrond. De wijze van uitvoering wordt bepaald door de aannemer in overleg met de opdrachtgever. Schade aan de weg wordt zoveel mogelijk voorkomen en indien nodig hersteld.
- Als onderdeel van de voorbereiding van het project heeft een gespecialiseerd bureau (Quattro Expertise BV) een risico inventarisatie uitgevoerd. Uit de inventarisatie blijkt dat de kans op schade door de werkzaamheden beheersbaar en klein is. De in het rapport genoemde uitvoeringsadviezen en beheersmaatregelen zullen worden gedeeld met de aannemer.
- Na afronding van de grondaanvulling wordt een geschikt (gebiedseigen) zadenmengsel ingezaaid om ervoor te zorgen dat de kade weer goed begroeid raakt.
- De kadeverbetering heeft na de uitvoering geen gevolgen voor het legale gebruik of medegebruik van de omgeving.
- Rijnland is bereid om een aantal bomen te herplanten. Omdat het Hoogheemraadschap geen eigenaar is van de percelen, wordt overleg gevoerd met de betreffende eigenaar of herplant gewenst en mogelijk is. Bij de herplant moet rekening worden gehouden met de regels uit de Keur rondom beplanting op kades.

6.5 Beheersmaatregelen

Door het treffen van beheersmaatregelen (opgenomen in een uitvoerings- en transportplan van de aannemer) worden nadelige effecten van de werkzaamheden (zoals geluidsoverlast, verkeershinder, langere uitvoeringsduur en onveilige situaties) zoveel mogelijk voorkomen of beperkt. Deze beheersmaatregelen zijn onder andere het transporteren van het materiaal naar het werk vanaf een (nader te bepalen) depot. Vanaf deze locatie zal met kleiner materieel het materiaal over het werk worden vervoerd, zodat de overlast door zwaar verkeer zoveel mogelijk beperkt wordt. Waar nodig zullen verkeersregelaars worden ingezet om het verkeer te begeleiden.

Voor de beheersing van schade aan panden en wegen worden de volgende maatregelen getroffen:

- Bouwkundige vooropname van alle panden tot ca. 30 meter van de werkgrens en ca. 50 meter uit de damwand;
- Bouwkundige opname van alle panden tot ca. 10 meter uit de weg i.v.m. transport;
- Indicatieve trillingsmetingen van de panden nabij de damwand;
- Trillingsmetingen op vaste locaties voor transporten waarbij de SBR of periode 0-meting dienst als referentiekader;
- Vooropname en hoogte deformatiemeting van de weg en bruggen i.v.m. met de kans op zetting of mechanische beschadiging;
- Hoogte deformatiemetingen van de panden;
- Automatische scheur- of tilt metingen mocht hier naar aanleiding van de vooropname aanleiding toe zijn;
- Opstellen gedetailleerd werkplan monitoring met hierin opgenomen de locatie van de meetpunten, toe te passen apparatuur, alarm en grenswaarden en communicatie organogram.

Verder wordt het materiaal dat nodig is voor de dijkverbetering niet of zo min mogelijk over de kruin van de kade vervoerd in verband met de lage draagkracht van de ondergrond. De werkzaamheden zullen zo veel mogelijk via het water en vanaf de teen

van de kade plaatsvinden. Het is echter onvermijdelijk dat ook transport over de kruin van de kade plaatsvindt.

Schade aan bomen wordt voorkomen door de aannemer te verplichten om de werkzaamheden te verrichten onder begeleiding van een boomdeskundige. Ter bescherming van de flora en fauna wordt voorafgaand aan de uitvoering nog aanvullend veldwerk en een effectbeoordeling uitgevoerd. Mogelijke uitvoeringsmaatregelen en adviezen die uit deze beoordeling volgen zullen worden opgevolgd. De interne ecoloog van Hoogheemraadschap Rijnland is beschikbaar om het werk met de toezichthouder van Rijnland te bezoeken om specifieke aanwijzingen te geven voor de omgang met aanwezige flora en fauna.

Restricties voortvloeiend uit vergunningen en ontheffingen zullen worden opgevolgd.

6.6 Verwijderen objecten

Ter plaatse van de te verbeteren kade bevinden zich objecten in de zonering van de kering. Een deel van deze objecten belemmert de uitvoering van de kadeverbeteringswerkzaamheden. Eigenaren van deze objecten kunnen wettelijk verplicht worden deze objecten te verwijderen. Afhankelijk van het feit of het verwijderde object past binnen het beleid van Rijnland, kan een object na de kadeverbetering - met een watervergunning of op grond van een algemene maatregel - weer teruggeplaatst worden.

Voor onderliggend project zijn de objecten die de uitvoering van de kadeverbeteringswerkzaamheden belemmeren op de technische tekening (bijlage bij dit projectplan) weergegeven. Per object is aangegeven wie verantwoordelijk is voor verwijdering en terugplaatsing. Met betreffende eigenaren is afgestemd wanneer verwijdering nodig is.

In het uiterste geval kunnen eigenaren van deze objecten apart worden aangeschreven. Er geldt daarvoor een apart besluitvormingstraject (handhaving) met afzonderlijke rechtsmiddelen.

6.7 Schadevergoeding en nadeelcompensatie

In verband met de schadelijke effecten van de kadeverbetering staat het een ieder vrij om met een beroep op artikel 7.14 van de Waterwet en de Verordening Nadeelcompensatie Rijnland bij het dagelijks bestuur van Rijnland een gemotiveerd/onderbouwd verzoek in te dienen vanwege geleden schade. Het gaat daarbij om schade die redelijkerwijs niet of niet geheel voor rekening van de benadeelde zou moeten komen.

In plaats van het beperken van schade door middel van een eventueel toe te kennen schadevergoeding kan ook een minnelijke (privaatrechtelijke) regeling worden getroffen. Aan de hand van de richtlijnen voor de vergoeding van schade bij kadewerken kan Rijnland maatregelen treffen waardoor nadeel wordt voorkomen of beperkt.

7. Besluitvormingsprocedure

Bij de totstandkoming van het projectplan wordt de inspraakprocedure uit afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. Het verloop van deze inspraakprocedure ziet er als volgt uit:

- Dit ontwerp-projectplan wordt vastgesteld namens het dijkgraaf en hoogheemraden.
- Publicatie van dit ontwerp-projectplan in het (digitale) Waterschapsblad.
- Het ontwerp- projectplan ligt vanaf de dag van publicatie gedurende 6 weken ter inzage. Belanghebbenden kunnen in deze periode een zienswijze over het ontwerp-projectplan indienen.
- Namens het college wordt vervolgens het definitieve projectplan vastgesteld. Daarbij wordt ingegaan op de ingediende zienswijzen en wordt aangegeven in hoeverre de ingediende zienswijzen aanleiding zijn geweest tot aanpassing van het ontwerp-projectplan.
- Publicatie en bekendmaking van het definitieve projectplan in het (digitale) Waterschapsblad. Na deze publicatie en bekendmaking treedt het projectplan in werking
- Mogelijkheid tot beroep bij de rechtbank Den Haag (uitsluitend voor degenen die zienswijzen hebben ingediend). Op een beroepsprocedure is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat indien beroep wordt ingesteld, het beroepschrift beroepsgronden dient te bevatten. Indien dit niet het geval is, wordt het beroep niet-ontvankelijk verklaard. Eveneens betekent toepassing van de Crisis- en herstelwet dat na afloop van de beroepstermijn de beroepsgronden niet kunnen worden aangevuld.
- Mogelijkheid hoger beroep bij de Raad van State.

8. Bijlagen

De volgende bijlagen maken onderdeel uit van dit besluit:

- Overzichtstekening, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-210.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-211.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-212.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-213.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-214.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-215.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-216.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-217.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-218.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-219.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-220.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-221.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-222.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-223.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-224.5, Slingerland Infra;
- Bovenaanzicht, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-225.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen DP1-27, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-226.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen DP28-54, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-227.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen DP55-79, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-228.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen DP80-107, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-229.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen DP108-112 en B-DP1 t/m B-DP14 en B-LP15, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-230.5, Slingerland Infra;
- Dwarsprofielen B-DP16-23 en LP1-5, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-231.5, Slingerland Infra;
- Herinrichting Voorweg 212-216, d.d. 19 februari 2020, tek. 19-421.4, Slingerland Infra;
- Herinrichting Voorweg 196-204, d.d. 27 maart 2020, tek. 19-416.4, Slingerland Infra;
- Principeschetsen, d.d. 25 februari 2020, tek. 19-223.5, Slingerland Infra.